

Έκθεση πεπραγμένων για τις ταξινομήσεις στη Σύρο (Ιούλ.-Αύγ. 2012)

Προς τον Δήμαρχο
και το Δημοτικό Συμβούλιο
του Δήμου Σύρου-Ερμούπολης

Αθήνα 4 Οκτωβρίου 2012

Κυρίες και Κύριοι,

Επιθυμώ να παρουσιάσω το έργο της ταξινομικής ομάδας που υπό την εποπτεία μου εργάστηκε στο νησί σας μεταξύ 19 Ιουλίου και 3 Αυγούστου 2012. Κατ' αρχήν θέλω να σας ευχαριστήσω για την κάλυψη των υλικών προϋποθέσεων: η φιλοξενία στο Ορφανοτροφείο ήταν άψογη και η διατροφή στα διάφορα εστιατόρια του νησιού πολύ ικανοποιητική.

Τις πρώτες ημέρες ασχοληθήκαμε με την προετοιμασία της παρουσίασης, την 23 Ιουλίου 2012, του ταξινομηθέντος αρχείου του τέως Δήμου Άνω Σύρου, στο πλαίσιο των φετινών πολιτιστικών εκδηλώσεων «Σύρος Πολιτισμός 2012». Μας δόθηκε έτσι η ευκαιρία, με ομιλίες και εικόνες, να δείξουμε πόσο σημαντικό είναι το υλικό που ταξινομήθηκε ώστε να είναι δυνατή πλέον μια ασφαλέστερη και πληρέστερη κατανόηση της ιστορίας της Άνω Σύρου τον 19ο και 20ό αιώνα. Παράλληλα με την προετοιμασία της παρουσίασης αυτής, καταγράψαμε συνοπτικά το πρόσφατο (από το 1980 και εξής) αρχειακό υλικό του Δήμου Άνω Σύρου (περισσότερα από 100 κατάστιχα και περισσότεροι από 300 φάκελοι εγγράφων), σε μια προσπάθεια να διευκολυνθεί η διάσωσή του μετά την ενοποίηση των πρώην δήμων του νησιού στον ενιαίο Δήμο Σύρου-Ερμούπολης. Η διάσωση αυτή πρέπει να εξασφαλιστεί με τον καθορισμό κατάλληλου χώρου όπου τα έγγραφα αυτά θα φυλαχθούν για να αποτελέσουν μελλοντικά κι αυτά τμήμα του ιστορικού αρχείου. Το ίδιο πρέπει να αποφασιστεί και για το αρχειακό υλικό του πρώην Δήμου Ποσειδωνίας.

Στη συνέχεια αρχίσαμε την καταγραφή και ταξινόμηση του αρχειακού υλικού του τέως Δήμου Ερμούπολης, συνεχίζοντας την ταξινομική εργασία μιας άλλης ομάδας που εργάστηκε μεταξύ 1976-1982. Η ομάδα αυτή είχε θέσει ως χρονικό όριο το τέλος του Εμφυλίου (1949). Θεωρήσαμε ότι ήταν πλέον η κατάλληλη στιγμή για να ταξινομήσουμε, σε πρώτη φάση, το αρχειακό υλικό που καλύπτει τη μεταπολεμική περίοδο ως το τέλος της δικτατορίας (1950-1974). Η φετινή εργασία μας έφερε στο φως πλήθος πληροφοριών για το Δήμο Ερμούπολης (κυρίως της πριν τη δικτατορία των συνταγματαρχών περιόδου), για τις υπηρεσίες του και μέσω αυτών για τους κατοίκους της πόλης. Πλήθος στοιχείων ανακύπτουν για το Θέατρο, τη Δημοτική Μουσική, την Εκπαίδευση, τα φιλανθρωπικά καταστήματα, τα δημοτικά έργα (πολλά από τα οποία σχεδιάζονται για να απορροφήσουν την ανεργία), για τα προβλήματα των Ερμούπολιτών που ζητούν ναυτικά φυλλάδια για να ξεφύγουν από τη φτώχεια που μαστιάζει το νησί, των εμπόρων και καταστηματαρχών που ζητούν μείωση των δημοτικών τελών λόγω οικονομικής κρίσης, των δημοτικών αρχόντων που προσπαθούν να ισορροπήσουν ανάμεσα στις πιέσεις της κεντρικής εξουσίας και των επιτακτικών προβλημάτων των δημοτών κλπ.κλπ. Και παράλληλα με όλα αυτά, και πολλά άλλα, ξεπροβάλλει η καθημερινότητα μιας πόλης που αγωνιά να διατηρήσει την ταυτότητά της, ανατρέχοντας συχνά για στήριγμα στο ένδοξο παρελθόν της.

Συνολικά ταξινομήθηκαν 400 περίπου φάκελοι και κατάστιχα που καλύπτουν πολλές χιλιάδες εγγράφων.

Το αρχειακό υλικό που απομένει για την περίοδο 1950-1974 είναι ακόμη μεγάλο και σημαντικό και γι αυτό σας παρακαλώ να εγκρίνετε μια νέα αποστολή της ταξινομικής ομάδας 12-15 ατόμων για το καλοκαίρι του 2013, με τους ίδιους όρους, δηλαδή την εξασφάλιση της διαμονής μας στο Ορφανοτροφείο και την κάλυψη των εξόδων διατροφής. Κατά την αποστολή αυτή, του 2013, θα συνεχίσουμε την ταξινόμηση του αρχειακού υλικού του τέως Δήμου Ερμούπολης και θα βοηθήσουμε στην περαιτέρω ανάδειξη του αρχείου του τέως Δήμου Άνω Σύρου. Επίσης, είμαστε πρόθυμοι να βοηθήσουμε στην καταγραφή της πλούσιας βιβλιοθήκης Μάρκου Φρέρη που σύντομα θα περιέλθει στη Δημοτική Βιβλιοθήκη.

Σκιαγράφησα ίσως πολλά για το καλοκαίρι του 2013. Θέλω, ωστόσο, να πιστεύω στο δυναμισμό των νέων ανθρώπων που με τόσο ζήλο, ανιδιοτέλεια, συλλογικότητα και ικανότητα εργάζονται για τη διάσωση τεκμηρίων που θα ενισχύσουν την ιστορική μας μνήμη. Σύντομα, με ένα χωριστό υπόμνημά μου θα σας εκθέσω κάποιες σκέψεις για το πώς με πολύ μικρή δαπάνη θα μπορούσατε να αξιοποιήσετε τις ικανότητές τους για την ανάδειξη σημαντικών πηγών της ιστορίας της Σύρου και συγχρόνως να τους δώσετε τη δυνατότητα να διέλθουν την κρίσιμη αυτή περίοδο για τη χώρα μας με όσο το δυνατόν λιγότερο άγχος για την κάλυψη των βασικών αναγκών τους.

Είμαι βέβαιος, Κυρίες και Κύριοι, ότι θα αντιμετωπίσετε με την ίδια όπως και στο παρελθόν ευαισθησία την πρότασή μου για την εξασφάλιση της διαμονής της ταξινομικής ομάδας και το καλοκαίρι του 2013 στο Ορφανοτροφείο και για την κάλυψη των εξόδων διατροφής.

Με εκτίμηση

Χρήστος Λούκος

Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης

Έκθεση πεπραγμένων για τις ταξινομήσεις στη Σύρο (Ιούλ.-Αύγ. 2013)

Προς τον Δήμαρχο
και το Δημοτικό Συμβούλιο
του Δήμου Σύρου-Ερμούπολης

Αθήνα 2 Οκτωβρίου 2013

Κυρίες και Κύριοι,

Επιθυμώ να παρουσιάσω το έργο της ταξινομικής ομάδας που υπό την εποπτεία μου εργάστηκε στο νησί σας μεταξύ 25 Ιουλίου και 8 Αυγούστου 2013. Κατ' αρχήν θέλω να σας ευχαριστήσω για την κάλυψη των υλικών προϋποθέσεων: η φιλοξενία στο Ορφανοτροφείο ήταν άψογη και η διατροφή στα διάφορα εστιατόρια του νησιού πολύ ικανοποιητική.

Συνεχίσαμε την ταξινόμηση του Δημοτικού Αρχείου της Ερμούπολης της περιόδου 1950-1974, προσθέτοντας νέους φακέλους και κατάστιχα στα όσα είχαμε πραγματοποιήσει στην αποστολή του περυσινού καλοκαιριού (βλ. έκθεσή μου του 2012). Προστέθηκαν έτσι νέα στοιχεία για το Δημοτικό Θέατρο, τη Δημοτική Μουσική, την Εκπαίδευση, τα δημοτικά έργα, τα φιλανθρωπικά καταστήματα, τα ποικίλα προβλήματα των Ερμούπολιτών σε μια κρίσιμη για τη χώρα αλλά ειδικότερα για τις Κυκλάδες περίοδο, την καθημερινότητα των πολιτών όπως προκύπτει από τις αιτήσεις τους στο Δήμο για ποικίλα θέματα, τις προσπάθειες των δημοτικών αρχόντων να ανταποκριθούν στο δύσκολο ρόλο τους, κλπ. Δύο νέες ενότητες μας απασχόλησαν επί πλέον αυτό το καλοκαίρι. Η πρώτη αφορά σε ένα πλήθος εγγράφων σχετικών με την ύδρευση του νησιού και την κατασκευή του εργοστασίου της Αφαλάτωσης. Το μείζον αυτό θέμα για τους κατοίκους προκύπτει ανάγλυφα, στις διάφορες φάσεις του, από το ταξινομηθέν υλικό. Και για καλύτερη ενημέρωση η οποία θα διευκόλυνε τη δουλειά μας, επισκεφθήκαμε και ξεναγηθήκαμε στο σύγχρονο εργοστάσιο της Αφαλάτωσης. Η δεύτερη νέα ενότητα που ταξινομήσαμε έχει σχέση με το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο, του οποίου σημαντικό υλικό για το Μεσοπόλεμο και τις πρώτες μεταπολεμικές δεκαετίες βρέθηκε στους πύργους του Δημαρχείου και ήλθε να προστεθεί σε παλαιότερα έγγραφα του ίδιου φορέα που είχαν πριν από πολλά χρόνια περιέλθει στο Ιστορικό Αρχείο. Συνολικά ταξινομήθηκαν 350 περίπου φάκελοι και κατάστιχα που καλύπτουν πολλές χιλιάδες εγγράφων.

Επί πλέον μέλη της ομάδας, και κυρίως δύο υποψήφιοι για διδακτορικό δίπλωμα στην Ιστορία της Τέχνης, προετοίμασαν με πολύ ικανοποιητικό τρόπο την εκδήλωση που οργάνωσε το Ιστορικό Αρχείο για να τιμήσει τον Μάνο Ελευθερίου, ο οποίος χρόνια τώρα προσφέρει σ' αυτό σπάνια βιβλία και σημαντικά χειρόγραφα.

Το αρχειακό υλικό που απομένει για την περίοδο 1950-1974 είναι ακόμη μεγάλο και πλούσιο σε πληροφορίες και γι αυτό σας παρακαλώ να εγκρίνετε μια νέα αποστολή της ταξινομικής ομάδας 12-15 ατόμων για το καλοκαίρι του 2014, με τους ίδιους όρους, δηλαδή την εξασφάλιση της διαμονής μας στο Ορφανοτροφείο και την κάλυψη των εξόδων διατροφής. Κατά την αποστολή αυτή, του 2014, θα συνεχίσουμε την ταξινόμηση του αρχειακού υλικού του τέως Δήμου Ερμούπολης και θα βοηθήσουμε στην περαιτέρω ανάδειξη του αρχείου του τέως Δήμου Άνω Σύρου. Επίσης, είμαστε πρόθυμοι να βοηθήσουμε στην καταγραφή της πλούσιας βιβλιοθήκης Μάρκου Φρέρη, η οποία ελπίζουμε ότι θα περιέλθει επιτέλους, μετά

από αδικαιολόγητες καθυστερήσεις, στη Δημοτική Βιβλιοθήκη. Η παρουσία τέλος νέων ανθρώπων με υψηλά οι περισσότεροι προσόντα (κάτοχοι μεταπτυχιακών τίτλων, υποψήφιοι διδάκτορες) και μερικοί με εξειδικευμένες γνώσεις, δημιουργεί ευνοϊκές προϋποθέσεις ώστε η προγραμματισμένη για το καλοκαίρι του 2014 παρουσίαση από το Ιστορικό Αρχείο δυο σημαντικών αρχείων, του Εργατικού Κέντρου Κυκλάδων και της Ομοσπονδίας Βιοτεχνών και Επαγγελματιών Κυκλάδων / Βιομηχανικού και Εμπορικού Επιμελητηρίου να πραγματοποιηθεί με τις καλύτερες δυνατές προδιαγραφές.

Είμαι βέβαιος, Κυρίες και Κύριοι, ότι θα αντιμετωπίσετε με την ίδια όπως και στο παρελθόν ευαισθησία την πρότασή μου για την εξασφάλιση της διαμονής της ταξινομικής ομάδας και το καλοκαίρι του 2014 στο Ορφανοτροφείο και για την κάλυψη των εξόδων διατροφής.

Με εκτίμηση

Χρήστος Λούκος

Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης